

E 1 Kommunallag (1997:73) för landskapet Åland

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Kommunal självstyrelse

Landskapet Åland är indelat i självstyrande kommuner av vilka Mariehamn är stad.

Bestämmelser om kommunindelning finns i landskapslagen (1997:76) om tillämpning i landskapet Åland av vissa lagar om kommunindelning.

Kommunerna handhar de uppgifter som enligt grunderna för den kommunala självstyrelsen ankommer på dem.

2 §. Kommunmedlemmar

Medlem av en kommun är

- 1) den som har kommunen som sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994),
- 2) en juridisk person som har hemort i kommunen samt
- 3) den som äger eller besitter fast egendom i kommunen.

3 §. Kommunens uppgifter

Kommunen skall handha de uppgifter som den åtagit sig med stöd av den kommunala självstyrelsen och som den ålagts genom lag. Kommunen kan genom avtal åta sig att handha även andra offentliga uppgifter. Kommunen kan handha sina lagstadgade uppgifter själv, tillsammans med andra kommuner eller genom att beställa tjänster från andra tjänsteproducenter.

Kommunen skall i all sin verksamhet sträva efter att främja kommuninvånarnas välfärd och en ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling inom kommunen.

Kommuner får inte ges nya uppgifter eller skyldigheter eller fråntas uppgifter eller rättigheter på annat sätt än genom lag.

4 §. Förhållandet mellan landskapsregeringen och kommunerna

Landskapsregeringen övervakar att kommunerna och kommunalförbunden iakttar gällande lagstiftning.

Landskapsregeringen skall tillförsäkra kommunerna möjlighet att delta i beredningen av lagstiftning som rör kommunerna och av andra frågor som är av stor betydelse för den kommunala förvaltningen och ekonomin.

2 kap. Kommunens förvaltning

5 §. Organisering av förvaltningen

Kommunen fattar beslut om hur dess förvaltning skall organiseras med beaktande av bestämmelserna i denna lag.

6 §. Kommunens organ

Kommunens beslutanderätt utövas av fullmäktige. Beredning, förvaltning och verkställighet handhas av styrelsen samt nämnder, kommittéer och direktioner.

I denna lag avses med fullmäktige kommunfullmäktige eller stadsfullmäktige och med styrelsen kommunstyrelsen eller stadsstyrelsen.

7 §. Delegering av beslutanderätt

Fullmäktige kan delegera beslutanderätt till kommunens övriga organ, till en enskild förtroendevald eller till en tjänsteman.

Fullmäktige kan besluta att en kommunal myndighet som avses i 1 mom. har rätt att delegera beslutanderätt.

8 §. Instruktioner

Fullmäktige kan anta instruktioner för styrelsen, nämnderna och kommitteerna.

9 §. Förvalningsstadga

Fullmäktige skall anta en förvalningsstadga.

I förvalningsstadgan ska finnas bestämmelser om

- 1) de kommunala förvaltningsorganens sammanträden,

- 2) uppgifter för organens ordförande,

- 3) inkallande av ersättare,

- 4) tillfällig sammanträdesordförande,

- 5) rätt för andra än ledamöterna i ett organ att närvara och yttra sig vid ett organs sammanträden,

- 6) i vilken utsträckning ledamöter ska ha möjlighet att delta i organens sammanträden på distans enligt 23a §,

- 7) i vilken utsträckning andra organ än fullmäktige kan fatta beslut i ett elektroniskt beslutsförvarande enligt 23b §,

- 8) föredragning,

- 9) (2017/86) förande, justering och offentliggörande av protokoll,

- 10) undertecknande av kommunala handlingar,

- 11) lösen för handlingar,

- 12) hur kommunen ska fullgöra sin informationsskyldighet,

- 13) förfarandet när en underordnad myndighetsärrende tas upp till behandling av det organ som delegerat ärendet,

E 1 Kommunallag (1997:73)

- 14) kommunens ekonomiska förvaltning,
- 15) granskning av förvaltningen och ekonomin,
- 16) fullmäktiges verksamhet i de avseenden den inte i övrigt regleras i stadgan,
- 17) behandlingen av fullmäktiges motioner och hemställningsklämmar samt
- 18) övriga angelägenheter som fullmäktige finner nödvändiga att reglera närmare. (2017/32)

10 §. Upphävd (2004/25).**11 §. Ordningsstadga**

För att främja allmän ordning och säkerhet kan fullmäktige anta en ordningsstadga.

Bötesstraff kan utsättas som påföljd för överträdelser av en ordningsstadga (ordningsförseelse).

Innan kommunen antar eller ändrar en ordningsstadga skall kommunen inhämta landskapsregeringens utlåtande.

Böter för ordningsstadgeförförseelse får inte omvandlas till fängelsestraff.

12 §. (2017/86) Kommunens elektroniska anslagstavla

Varje kommun ska på sin webbplats ha en elektronisk anslagstavla.

Kommunala tillkännagivanden görs offentliga genom att de utan dröjsmål publiceras på kommunens elektroniska anslagstavla och vid behov på något annat sätt som kommunen fattat beslut om. Vid tillkännagivandet ska bestämmelserna om offentlig delgivning i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland iakttas i tillämpliga delar.

Den elektroniska anslagstavlan ska vara lättillgänglig och kunna särskiljas från övrigt innehåll på webbplatsen. Kommunen ska i sina lokaler eller på någon annan plats ge allmänheten möjlighet att ta del av innehållet på den elektroniska anslagstavlan.

13 §. Kommunala avgifter

Fullmäktige fastställer grunderna för de avgifter som skall bäras upp för kommunens tjänster och andra prestationer och grunderna för när kommunen kan avstå från att bära upp avgift för en tjänst eller prestation.

14 §. Rätt till avvikelse från lag

Landskapsregeringen kan, i syfte att effektivera den kommunala förvaltningen, öka den kommunala självbestämmanderätten eller decentralisera beslutsfattandet, på ansökan bevilja en kommun eller ett kommunalförbund rätt att avvika från bestämmelserna i en landskapslag eller -förordning.

Rätten att avvika kan gälla

- 1) delegering av besluterätt från en landskapsmyndighet till ett kommunalt organ,
- 2) befrielse från skyldigheten att underställa landskapsregeringen ett beslut för fastställelse samt
- 3) avvikelse från särskilda bestämmelser inom ett sakområde.

Om ett ärende är anhängigt då rätt att avvika från bestämmelser i landskapslag eller -förordning beviljas, skall ärendet avgöras enligt de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för landskapsregeringens beslut.

3 kap. Allmänna bestämmelser om de förtroendevalda**15 §. Förtroendeuppdrags giltighetstid**

En förtroendevald skall handha sitt uppdrag under den tid för vilken han eller hon valts och även efter denna tid, tills någon annan har valts till uppdraget. Om ett förtroendeuppdrag blir ledigt under pågående mandattid skall en ny innehavare av förtroendeuppdraget utses för den återstående mandattiden.

En förtroendevald skall också handha sitt uppdrag till dess saken slutligt avgjorts, om

- 1) valet av innehavare av förtroendeuppdraget har överklagats,
- 2) befrielse eller avsked inte har beviljats eller
- 3) fullmäktiges valbeslut av någon annan orsak inte kan verkställas.

16 §. Förlust av valbarhet

Om en ledamot i ett kommunalt organ förlorar sin valbarhet förfaller förtroendeuppdraget genast och fullmäktige skall konstatera att ledamoten har avgått från sitt uppdrag.

En ledamot som för högst sex månader handhar ett uppdrag som innebär en inskränkning av valbarheten till ett kommunalt förtroendeuppdrag förlorar inte sin valbarhet men får inte verka som ledamot under den tid det tillfälliga uppdraget varar.

17 §. Avsked och befrielse från förtroendeuppdrag

En förtroendevald som visar giltigt skäl skall beviljas avsked från uppdraget.

Avsked beviljas av fullmäktige, utom för ledamöterna i en kommitté som beviljas avsked av styrelsen.

Den som utsätts till ledamot i landskapsregeringen skall på egen begäran befrias från ett fullmäktigeuppdrag för den tid uppdraget i landskapsregeringen varar.

18 §. Återkallande av förtroendeuppdrag

Fullmäktige kan under mandatperioden återkalla uppdraget för ledamöterna i kommunens eller ett kommunalförbunds organ eller i ett organ som är gemensamt för flera kommuner, om de eller någon av dem inte längre åtnjuter fullmäktiges förtroende.

Beslut om återkallande av uppdrag gäller alla ledamöter i organet eller, då fråga är om ett kommunalförbunds organ och ett för flera kommuner gemensamt organ, alla de ledamöter fullmäktige valt till organet.

19 §. Felaktigt förfarande i förtroendeuppdrag

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en förtroendevald i sitt uppdrag gjort sig skyldig till tjänstebrott eller handlat i strid med sina skyldigheter på något annat sätt, skall styrelsen kräva en förklaring av den förtroendevalda och vid behov anmäla saken till fullmäktige. Styrelsen skall utan dröjsmål göra en brottsanmälan om det är fråga om ett uppenbart tjänstebrott.

Fullmäktige kan avstånga en förtroendevald från uppdraget under den tid undersökning eller rättegång pågår med anledning av ett på sannolika grunder misstänkt tjänstebrott.

20 §. Skiljande från förtroendeuppdrag

Om en förtroendevald döms till minst sex månaders fängelse för ett brott, vars art eller det sätt på vilket det begåtts visar att denna brustit i fråga om den respekt uppdraget förutsätter, kan fullmäktige skilja den förtroendevalda från uppdraget. Ärendet får behandlas först då domen vunnit laga kraft.

21 §. Rätt till upplysningar

En förtroendevald har rätt att ta del av handlingar som förvaras hos kommunens myndigheter och att i övrigt erhålla uppgifter och upplysningar av myndigheterna.

Uppgifter om innehållet i handlingar som enligt offentlighetslagen (2021:79) för Åland är sekretessbelagda eller inte offentliga får ges ut endast om de är nödvändiga för beslutsfattandet i ett kommunalt organ där den förtroendevalda är ledamot eller ersättare. (2021/90)

22 §. Arvoden och ersättningar

Till en förtroendevald betalas

- 1) sammanträdesarvode,
- 2) ersättning för förlorad inkomst samt för kostnader som föranleds av förtroendeuppdraget, såsom ersättning till vikarie, utgifter för barnomsorg och andra motsvarande kostnader, samt
- 3) ersättning för resekostnader och dagtraktamente.

Till en förtroendevald kan även betalas arvode för en viss tid eller för ett särskilt förtroendeuppdrag.

Fullmäktige fastställer grunder för arvodena och ersättningarna.

4 kap. Allmänna bestämmelser om de kommunala organen

23 §. Beslutsförhet

Fullmäktige är beslutfört då minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande. Om antalet närvarande ledamöter understiger två tredjedelar till följd av att en eller flera av de närvarande ledamöterna är jäviga i ett ärende, är fullmäktige ändå beslutfört i ärendet.

Styrelsen, en nämnd, en kommitté och en direktion är beslutför då minst hälften av ledamöterna är närvarande.

23a §. (2017/32) Deltagande i sammanträde på distans

Fullmäktige kan bestämma att organens ledamöter får delta i organens sammanträden på distans. I förvaltningsstadgan tas in bestämmelser om i vilken utsträckning sådant deltagande får ske. Ledamöter som deltar på distans ska anses som närvarande och beslutande.

Vid deltagande i sammanträde på distans ska de närvarande stå i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Deltagandet i sammanträde på distans ska ordnas så att skyddet av sekretessen och personuppgifterna tryggas. Om det förrättas val med slutna sedlar får ett deltagande i sammanträde på distans inte äventyra valhemligheten.

23b §. (2017/32) Elektroniskt beslutsförfarande

Med undantag för fullmäktiges och andra organs offentliga sammanträden kan ett organ fatta beslut i ett slutet elektroniskt beslutsförfarande. I förvaltnings-

stadgan tas in bestämmelser om i vilken utsträckning det elektroniska beslutsförfarandet kan användas. Det elektroniska beslutsförfarandet ska ordnas så att skyddet av sekretessen och personuppgifterna tryggas.

I kallelsen till ett sammanträde anges vilka ärenden som behandlas i ett elektroniskt beslutsförfarande och före vilken tidpunkt ett elektroniskt beslutsfattande kan ske. Ärendet är behandlat när alla ledamöter i organet har uttryckt sin åsikt i ärendet och tidsfristen för behandlingen har löpt ut. Ett ärende behandlas vid ett sammanträde om en ledamot så kräver eller annars avstår från att uttrycka sin åsikt inom den utsatta tidsfristen. Protokollet kan justeras elektroniskt före sammanträdet.

24 §. Behandling av ärenden

När ett ärende föredragits skall ledamöterna i organet ges tillfälle att yttra sig. Ett yrkande på att ett ärende skall återremitteras till det beredande organet eller bordläggas skall avgöras genast då diskussionen avslutats.

För ett beslut om återremiss krävs att det biträds av minst hälften av de närvarande ledamöterna.

För ett beslut om bordläggning krävs att det biträds av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. För att fatta beslut om bordläggning av ett ärende gällande val eller ett tidigare bordlagt ärende krävs det dock att beslutet biträds av minst hälften av de närvarande ledamöterna. Ärendet skall bordläggas till nästa sammanträde om inte organet beslutar om en annan tidpunkt.

Om organet är enigt i ett ärende eller om ett motforslag inte har vunnit understöd skall ordföranden konstatera att beslut har fattats i ärendet och vilket beslutet är. I annat fall skall ordföranden konstatera att omröstning skall förrättas och ange omröstningspropositioner.

25 §. Omröstning

Ordföranden skall lägga fram en omröstningsproposition som kan besvaras med ja eller nej. Om flera omröstningar skall förrättas skall de förslag som avviker från det förslag som ligger till grund för behandlingen ställas mot varandra först, med början från de förslag som avviker mest. Sedan ställs det vinnande av dessa förslag och det förslag som ligger till grund för behandlingen mot varandra. Sist ställs det vinnande av dessa förslag och ett förslag som endast gäller förkastande av det förslag som ligger till grund för behandlingen mot varandra. Ordföranden kan besluta om avvikelse från denna ordningsföljd om vägande skäl talar för en annan ordningsföljd.

Omröstning förrättas öppet och verkställs efter upprop om inte fullmäktige i förvaltningsstadgan beslutat att annat tillvägagångssätt kan tillämpas. Som beslut gäller det förslag som har fått flest röster. Vid lika röstetal vinner det förslag som ordföranden har röstat för. Ordföranden skall efter omröstningen konstatera att beslut har fattats i ärendet och vilket beslutet är.

26 §. Val

Vid val utses den eller de som fått flest röster. Vid lika röstetal avgör lotten.